

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 711
van **BJÖRN RZOSKA**
datum: 14 juni 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Milieugerelateerde economie - Groene jobs

In de Europese milieugerelateerde economie groeien de tewerkstelling en de toegevoegde waarde volgens Eurostat sneller dan in de globale economie. Door de Europese Green Deal wil de Europese Commissie 1 miljoen extra jobs creëren tegen 2030 en 2 miljoen extra jobs tegen 2050. De band tussen groene economie en groene jobs is van groot belang om het draagvlak voor een duurzaam beleid te versterken.

Maar eenduidige cijfers in Vlaanderen rond het aantal groene jobs bestaan in feite niet. Er worden wel verschillende deeldefinities gehanteerd, waardoor men ook op verschillende cijfers uitkomt.

In opdracht van [Cleantech Flanders](#) werd een gedetailleerde analyse uitgevoerd over het economische belang van cleantech in Vlaanderen. Het gaat dan om bedrijven die zich situeren in de domeinen duurzame materialen, energie-efficiëntie, hernieuwbare energie, water en afvalwater, recyclage en afval, duurzame gebouwen, duurzame mobiliteit, duurzame landbouw en industriële processen en fabricage. Op basis van jaarrekeningen van die bedrijven werd afgeleid dat ongeveer 30.000 jobs zich in de cleantech situeren. De technologiefederatie Agoria berekende in 2015 dat in België 40.000 mensen hun brood verdienen met een groenetechnologiejob. Het gaat om werkgelegenheid in activiteiten als bouwtechnologie, isolatietechnologie, energiebeheersing, hernieuwbare energie, transport en investeringen in smart cities. Volgens HIVA (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving) kunnen tegen 2030 30.000 jobs gecreëerd worden in de circulaire economie in Vlaanderen.

Het meeste houvast wordt wellicht geboden door het Federaal Planbureau van België, dat cijfers publiceerde over de tewerkstelling in wat de 'environmental goods and services'-sector wordt genoemd. Deze cijfers zijn momenteel echter enkel beschikbaar voor België en kunnen nog niet opgesplitst worden naar de gewesten. In totaal worden voor België 10.486 bedrijven met milieuactiviteiten geïdentificeerd in 2018. Dat levert in totaal het equivalent van 41.230 voltijdsequivalenten (vte's) aan arbeidsplaatsen op. Die tewerkstelling is er vooral in afvalbeheer (>40%) en in mindere mate in energiebesparing en productie van hernieuwbare energie (>20%). Maar heel wat activiteiten die Cleantech Flanders noemde, zijn hier dan weer niet opgenomen.

In Duitsland publiceert het milieuagentschap om de zoveel jaar officiële cijfers van de milieutewerkstelling. In 2017 ging het om 2,8 miljoen jobs of 6,4% van de totale Duitse tewerkstelling. 1,5 miljoen van die jobs zouden klimaatgerelateerd zijn.

Er is dus geen gebrek aan lovenswaardige pogingen om de tewerkstellingseffecten van het milieu- en klimaatbeleid in beeld te brengen.

Tegelijk blijkt de noodzaak om te komen tot een eenduidige definitie van wat groene jobs zijn, en van een officiële telling van het aantal groene jobs in Vlaanderen of in België.

1. Is de minister ook voorstander van een eenduidige bepaling en berekening van het aantal groene jobs, bijvoorbeeld vertrekkend van de definitie gehanteerd door het Federaal Planbureau?
2. Beschikt de minister over andere recente cijfers, eventueel ramingen, van het aantal groene jobs in Vlaanderen?
3. Worden de cijfers van Cleantech Flanders over tewerkstelling in de cleantechsector up-to-date gehouden? Zijn er cijfers voor de laatste jaren (2019, 2020, 2021)?
4. Beschikt de minister over recente cijfers over de tewerkstelling in Vlaanderen:
 - a) in de sector van het afval- en het materialenbeheer;
 - b) in de sector van het waterbeheer;
 - c) in de sector van het natuurbeheer;
 - d) in de sector van de hernieuwbare energie;
 - e) in de sector van de energiebesparing en -renovatie?
5. Kan de minister een inschatting maken van het aantal klimaatgerelateerde jobs in Vlaanderen?
6. Wordt bij het uitzetten van milieu-, natuur-, energie- of klimaatbeleid ook het potentieel aan nieuwe tewerkstelling, aan nieuwe groene jobs, in rekening gebracht? Of het potentieel om bestaande jobs (bijvoorbeeld in de bouw- en renovatiesector) te vrijwaren?
7. Heeft de Vlaamse Regering naar Europees voorbeeld een doel voor ogen bij haar milieu- en klimaatbeleid? Hoeveel groene jobs wil ze creëren tegen 2030, tegen 2050?

ANTWOORD

op vraag nr. 711 van 14 juni 2022

van **BJÖRN RZOSKA**

1. Groene jobs bestaan in vele varianten, en het kan zinvol zijn om deze op verschillende manieren te definiëren. Tel je jobs die volledig groen zijn, of ook jobs die maar deels bijdragen aan vergroening? Jobs die bijdragen aan koolstofneutraliteit vergen een andere definitie dan jobs die bijdragen aan bv. waterkwaliteit. In de studies (zie 2.) die Vlaanderen zelf heeft aangevraagd wordt er breed gekeken naar groene jobs. De green skills roadmap voor Vlaanderen zal ramingen bevatten over zowel nieuwe jobs die zullen ontstaan door de groene transitie, reeds bestaande jobs die nog meer gevraagd zullen worden en jobs waarvan het competentieprofiel zal veranderen door de groene transitie. Allen kunnen onder de brede noemer 'groene jobs' vallen.

Maar een zekere harmonisering van concepten en definities is vanzelfsprekend welkom. De Europese Commissie plant een typologie te ontwikkelen voor groene jobs in het kader van de raadsaanbeveling 'een eerlijke klimaattransitie' die goedgekeurd werd op de raad voor werkgelegenheid en sociale zaken van 16/06.

2. Begin 2021 werd een VIONA opdracht gelanceerd voor een green skills roadmap voor de Vlaamse klimaattransitie met focus op de energie-intensieve industrie. Deze studie werd uitgevoerd door onderzoeksbureau Roland Berger en opgeleverd in maart 2021. Er werd gekeken naar zowel kwalitatieve (aard en type van skills) als kwantitatieve veranderingen (het aantal werkenden) die verwacht kunnen worden tussen 2021 en 2035.

De sectoren in scope (petrochemie, chemie, rubber en plastics, primaire metalen) tonen een structurele aanwervingsbehoefte van ca 30.000 werkenden tussen 2020-2035. We besloten deze oefening uit te breiden voor de hele Vlaamse economie en kregen daarvoor technische bijstand van de Europese Commissie. Tegen de zomer van 2023 zullen we naar buiten komen met een Green skills roadmap for Flanders die ramingen bevat rond jobs, maar ook een strategie en implementatie roadmap van hoe we de arbeidsmarkt kunnen klaarstomen voor de groene transitie.

Ook in het kader van het Michelleproject (2020-2024) wordt onderzoek gedaan om de werkgelegenheidsimpact van de circulaire economie (CE) te kwantificeren. Verder zal het steunpunt CE in de toekomst verder onderzoek doen naar de impact van circulaire economie op jobs en vaardigheden. De indicator van de circulaire tewerkstelling in Vlaanderen (aantallen en evolutie) zal worden opgenomen in de Monitor Circulaire Economie. Daarnaast is deze indicator ook opgenomen in het Vlaams Statistisch Programma 2021, met als gevolg dat Statistiek Vlaanderen deze indicator in de toekomst ook op regelmatige basis zal publiceren en updaten.

Zo'n ramingsoefeningen zijn uiteraard moeilijk en het aantal groene jobs zal nooit exact kunnen berekend worden. De term groene jobs blijft ook voor veel ondernemingen en sectoren een abstract gegeven. Zo kunnen in de bouwsector alle profielen die bijdragen aan renovaties onder de brede noemer van 'groene jobs' vallen, maar zijn ondernemingen daar ook niet altijd van bewust. Het is voor mij dan ook vooral belangrijk dat ondernemingen en sectoren bewust zijn van de impact die transitie op de benodigde competenties kunnen hebben, dan dat we een exacte raming hebben van het aantal groene jobs. Net om die reden zetten we met ESF SCOPE in op het ondersteunen van sectoren om zelf de oefening te maken naar de kwalitatieve impact

van transitie en trends (zoals vergroening en digitalisering) op jobs en competenties in hun sector op basis van een competentieprognose.

- De recentste cijfers van Cleantech Flanders zijn online beschikbaar op cleantechflanders.com.
- Op basis van RSZ-tewerkstellingsdata kunnen bovenstaande sectoren benaderd worden via NACE-codes. Onderstaande cijfers geven het aantal werknemers en het aantal voltijdsequivalenten (VTE) weer voor inwoners van het Vlaams Gewest.

NACE-code	2019		2020	
	Aantal wn	VTE	Aantal wn	VTE
37 Afvalwaterafvoer Inzameling, verwerking en verwijdering van afval;	1656	1493	1750	1530
38 terugwinning Sanering en ander	7457	6673	7449	6168
39 afvalbeheer	714	624	749	610
43291 Isolatiewerkzaamheden Beheer en instandhouding	2382	2050	2365	1617
91042 van natuurgebieden	761	616	772	569
Totaal	12970	11456	13085	10495

NACE 37 is een benadering van de sector van het waterbeheer (subvraag b). NACE 38 en 39 zijn gelijkaardig aan de sector van het afval- en het materialenbeheer (subvraag a). NACE-code 43291 sluit aan bij de sector van de energiebesparing en -renovatie (subvraag e). Tot slot vat NACE-code 91042 bij benadering de sector van het natuurbeheer (subvraag c). De sector van de hernieuwbare energie (subvraag d) valt moeilijk af te zonderen via NACE-codes.

Bron: Steunpunt Werk op basis van RSZ.

- Tegen de zomer van 2023 zullen we naar buiten komen met een Green skills roadmap for Flanders dat ramingen bevat rond jobs (zie antwoord op vraag 2).
- De meeste studies, waaronder ook onze Green skills roadmap, verwachten dat de klimaattransitie ons extra jobs zal opleveren omdat bepaalde processen arbeidsintensiever worden. Jobdestructie zal heel beperkt zijn. We zien vergroening dan ook als een kans voor Vlaanderen om extra tewerkstelling te creëren. Maar de grootste uitdaging van de klimaattransitie ligt in het vergroenen van bestaande jobs, en de nood aan competentieversterking die daarbij nodig zal zijn.

Daarnaast worden sectoren ondersteund om zelf de oefening te maken naar de impact van transitie en trends (zoals vergroening en digitalisering) op jobs en competenties in hun sector op basis van een competentieprognose. Deze ondersteuning verloopt via de SCOPE-oproepen van ESF. Zo heeft de bouwsector in 2021 onderzocht welke nieuwe competenties nodig zullen zijn om als arbeider een renovatieproject uit te voeren. Om hiertoe te komen bewandelt het project drie transitiegebieden: nieuwe technologieën en digitalisering, circulaire en koolstof neutrale economie, en de impact van de coronacrisis. Op basis van deze prognose kan de sector eveneens steun krijgen via de ESF-oproep "wie maakt de opleidingen van de toekomst?" om opleidingen te herwerken of nieuwe opleidingen te maken. Alle prognoses zijn terug te vinden op 'SCOPE brengt competenties in kaart' op www.esf-vlaanderen.be.

- Er zijn geen doelstellingen rond het aantal te creëren groene jobs. Enerzijds omwille van de moeilijke definiëring en meting van die aantallen, anderzijds ook omdat de grootste uitdaging ligt in het vergroenen van bestaande jobs.

Maar op een lager niveau kunnen er wel doelstellingen zijn. Zo besliste de Vlaamse Regering in november 2021 om 1.000 extra klimaatjobs te creëren in de circulaire sociale economie.